

Synthese van de politieke verbintenissen

Lente van het Leefmilieu

2 juli 2008

Workshop “Klimaat en Energie”

Maatregelengroep 4: Derdepartijfinanciering en lening tegen verlaagde interestvoet

Maatregelen inzake openbare gebouwen

Maatregelen waarvoor er een politiek akkoord is

Maatregel 24: Versterking en optimalisering van de werking van Fedesco.

➤ **Beschrijving van de maatregel**

Het engagement van de federale regering om een meerjarig investeringsplan op te stellen (typisch over 15 jaar).

Versterking van de samenwerking met de Regie der Gebouwen en versterking van de menselijke middelen en financiële middelen van de cel energie en duurzame ontwikkeling van de administraties. Verduidelijking van de verantwoordelijkheden tussen Fedesco en de Regie.

Verhoging van het vermogen tot schuldenlast. Fedesco kan tot 10 miljoen euro voorfinancieren, deze schuldenlast zou moeten worden opgetrokken tot 100 miljoen euro.

Financiële middelen voorzien binnen Fedesco om deel te nemen aan initiatieven ter promotie van het ESCO-model en derdepartijfinanciering (DPF).

Uitbreiding van het mechanisme naar nieuwbouwwerken en grote renovaties (samenwerking tussen Fedesco en de Regie).

Bijkomende maatregel: Fedesco moet, voor elke fase van een project met de FOD's ,contracten tekenen. Het voorstel is om deze verplichting te vervangen door de goedkeuring van een meerjarig investeringsplan (met een globale verrekening op basis van het derde investeerders mechanisme), op basis van een aantal objectieve criteria en een rechtstreekse terbeschikkingstelling van de budgetten (bv. via de FPIM).

➤ **Standpunt van de stakeholders: consensus**

➤ **Politiek engagement**

Principeakkoord van de federale regering over het belang van een drastische reductie van het energieverbruik in openbare gebouwen (een reductiedoelstelling van 22% is mogelijk tegen 2013). De mogelijkheid om FEDESCO een beheerscontract te verschaffen en de haalbaarheid van een meerjarenplan van de federale regering worden geanalyseerd in het kader van de meerjarige begrotingsprogrammering.

Maatregel 25: Een federaal 'Kenniscentrum' oprichten voor derdepartijfinanciering.

➤ **Beschrijving van de maatregel**

Dit centrum zou het delen van ervaringen en expertise inzake DPF en EPC tussen alle niveaus van de overheid moeten aanmoedigen.

Dit centrum zou eveneens werken aan de ontwikkeling van een Belgisch referentiekader voor de openbare sector op het vlak van DPF en EPC (modelcontracten, lastenboeken, procedures voor aanbestedingen ...)

Dit centrum zou gemeenschappelijke tools ontwikkelen en ter beschikking stellen van klanten en leveranciers.

Dit centrum zou een database van EPC en DPF-projecten in België kunnen opstellen en ter beschikking stellen.

Fedesco heeft reeds een (commerciële) dienst voor het ter beschikking stellen van haar expertise aan de gemeenten, provincies en gewesten. Fedesco participeert ook in internationale kennisdeling.

Fedesco zal in 2008 een presentatie geven aan de gewesten en de gewestelijke verenigingen van steden en gemeenten.

➤ **Standpunt van de stakeholders: consensus**

➤ **Politiek engagement**

De minister van Leefmilieu, Klimaat en Energie zal erop toezien dat FEDESCO zijn expertise deelt met de federale entiteiten en de lokale besturen.

Maatregelen voor de particuliere sector

Maatregel 26: Versterking en optimalisering van de werking van het FRGE. Zorgen voor een betere coördinatie tussen het FRGE en de rol van de Gewesten.

➤ Beschrijving van de maatregel

Algemeen gesproken bestaan er 3 belangrijke obstakels die de ontwikkeling en de toepassing van het DPF-mechanisme in de particuliere sector belemmeren:

- De complexiteit van het mechanisme en de administratieve kosten
- Het kredietwaardigheidsrisico voor de lage inkomens (gegarandeerde terugbetaling voor de derde investeerder)
- De moeilijkheid om de werkelijke energiebesparing te controleren

Hierdoor verdient het aanbeveling om eerder te kiezen voor vereenvoudigde systemen zoals 'ecokredieten tegen verlaagde rentevoet of renteloze leningen' (met vaste jaarlijkse/maandelijke aflossingen) of voor 'rechtstreekse subsidie/premies tegen 100 %' in partnerschap met de banksector.

Op het niveau van het Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost (FRGE) zijn er gelijkaardige obstakels:

- Het FRGE geniet onvoldoende bekendheid
- De complexiteit om een plaatselijke entiteit op te richten, de kosten per dossier
- Het feit dat de plaatselijke entiteiten garanties moeten geven
- Het insolvaliteitsrisico bij het doelpubliek
- Het gebrek aan flexibiliteit bij de projectkeuze (minimumomvang van een plaatselijke entiteit)
- Onvoldoende interactie met de gewesten, die beschikken over structuren die sociale leningen verstrekken met beheersing van het risico en garantie van de gewesten

Naast meer promotie voor het FRGE bij de gemeenten, zouden de gewesten binnen hun bevoegdheden en in het verlengde van de maatschappelijke doelstelling van het FRGE premies en/of subsidies kunnen toekennen voor de audits die voorafgaan aan het verstrekken van sociale leningen. Men zou bijvoorbeeld het partnerschap kunnen versterken met de bestaande structuren die sociale leningen verstrekken en REG op gewestelijk niveau promoten.

➤ Standpunt van de stakeholders:

De gewesten en het FRGE zijn voor een verbetering van het overleg tussen de huidige systemen (leningen tegen 0%, goedkope leningen enz.).

Er zijn twee mogelijkheden om dit overleg te voeren:

- Een protocol of samenwerkingsakkoord (geen consensus), maar dat lijkt te omslachtig te zijn voor de gewesten.
- Er is een pragmatische samenwerking in de Beheerraad van het FRGE mogelijk, aangezien de gewesten er een stem in hebben.

Er bestaat ook een formele overleggroep, ENOVER/CONCERE, die daarvoor geschikt zou zijn.

Het lijkt erg moeilijk om de systemen te harmoniseren. Deze besprekingen moeten overigens op politiek niveau worden gevoerd. In dit stadium bestaat er geen akkoord tussen de verschillende overheidsniveaus om een harmonisatie van de systemen door te voeren.

Naast meer promotie voor het FRGE bij de gemeenten, zouden de gewesten binnen hun bevoegdheden en in het verlengde van de maatschappelijke doelstelling van het FRGE premies en/of subsidies kunnen toekennen voor de audits die voorafgaan aan het verstrekken van sociale leningen. Men zou bijvoorbeeld het partnerschap kunnen versterken met de bestaande structuren die sociale leningen verstrekken en REG op gewestelijk niveau promoten.

OPM: meer informatie hierover in het GM4-rapport vanaf pagina 18/32.

➤ **Politiek engagement**

Principeakkoord van de federale regering over het optimaliseren van het FRGE. Hiervoor zal de minister van Leefmilieu, Klimaat en Energie erop waken dat zonder dralen van het FRGE de evaluatie kan worden gefinaliseerd, meer bepaald op basis van voorstellen van het Fonds zelf. De federale regering zal erop toezien dat de samenwerking met de gewesten wordt versterkt om plaatselijke partnerschappen te ontwikkelen en de minstbedeelden een coherente actie te garanderen waarbij een sociaal energiebeleid en energiebesparende investeringen worden gekoppeld.

Maatregel 27: Samenwerkingsakkoord met de banksector om leningen tegen een lage rentevoet te verstrekken voor energiebesparende werken.

➤ **Beschrijving van de maatregel**

Waarom wekken de initiatieven op regionaal niveau niet even veel interesse van de banksector (met name voor het BHG): De overbelasting van de administratieve formaliteiten en de te grote verantwoordelijkheid voor de kredietsector verklaren het geringe succes van de programma's die door de gewesten aan de kredietbevoegdheden worden voorgesteld. Er zou bovendien eventueel een harmonisatie nodig zijn om een uniform systeem voor te stellen door alle gewesten om zo de administratieve kosten te drukken.

Voor de banken - dus de klanten en overheden - worden de administratiekosten - en dus de rentetarieven - lager naarmate de regels eenvoudiger en uniformer zijn, in samenwerking met de gewestelijke en federale overheden. Maar het is zeer moeilijk om de voorwaarden van de verschillende gewesten op elkaar af te stemmen.

➤ **Standpunt van de stakeholders**

De gewesten hebben al akkoorden met de banksector: Vlaanderen heeft een renovatiekrediet met marktconforme rentevoeten (financiers kunnen intekenen op de voorwaarden, aannemers zijn kredietbemiddelaar), Brussel en Wallonië heeft leningen aan 0% (subsidieert de lagere rentevoet). Brussel: Sibelga keurt dossiers goed, één kredietverlener werd gekozen.

De kredietsector kan een draaiboek voorstellen met standaard regels voor leningen tegen lage tarieven in het kader van energiebesparende investeringen, om te bespreken met de overheden. Het doel is uniforme regels te hebben over de gewesten heen.

➤ **Politiek engagement**

Er zal geprobeerd worden om een akkoord te sluiten tussen de gewesten, het federale niveau en de banksector voor de ontwikkeling van formules voor leningen tegen verlaagde rentevoet voor investeringen op het vlak van hernieuwbare energie en rationeel energiegebruik. Het akkoord zal de voorkeursrentevoet betreffen, evenals de administratieve procedures en de lijst met investeringen die in aanmerking komen voor dit systeem. In het kader van dit akkoord wordt ook een andere maatregel behandeld die werd voorgesteld door de stakeholders, namelijk: "de wijziging van de wet die de duur bepaalt van de terugbetaling van de leningen op afbetaling", zodat het bedrag van de terug te betalen mensualiteit nauwer aansluit op de besparing die op de energiefactuur wordt gemaakt.

Transversale maatregelen

Maatregel 28: Informatiecampagnes over het derdepartijfinancieringsmechanisme organiseren voor particulieren, overheden en privébedrijven.

➤ Beschrijving van de maatregel

Deze informatiecampagnes moeten op verschillende niveaus worden gehouden:

a. Voor particulieren:

- Promotie voeren bij lokale instanties. Door de nadruk te leggen op de mogelijkheden voor het imago van de gemeente.
- Promotie naar de gebruikers - aanvragers

b. Derdepartijfinancieringsstelsel in het algemeen:

Er moet een campagne worden uitgewerkt voor alle doelgroepen door bijvoorbeeld:

- Het aanbod stimuleren: organiseren van een conferentie met know how en ervaringen voor de banken, installateurs (elektriciens, chauffagisten, leveranciers) om hen te overtuigen DPF aan te bieden aan particulieren, overheden en KMO's. De gewesten en de federale overheid kunnen dit gezamenlijk organiseren, eventueel met de stakeholders
- Een vademecum ontwikkelen en verspreiden met de principes, types en voorbeelden van DPF (zie vroegere bestaande brochure).
- De vraag stimuleren: De eindgebruikers (particulieren, KMO's, overheden) zijn meest geïnteresseerd indien het aanbod technisch zeer eenvoudig is; dat is bvb met een ESCO het geval.
- Communicatie naar de eindklant vanuit de overheid, bvb te integreren in de bestaande communicatie zoals websites met premies.

➤ Standpunt van de stakeholders: consensus

➤ Politiek engagement

De minister van Leefmilieu, Klimaat en Energie verbindt zich ertoe een gericht conferentie- en communicatieprogramma te ontwikkelen in samenwerking met de gewesten.

In het algemeen zal de vraag van het aanbod worden aangekaart in het kader van de Alliantie Werk-Milieu die door de federale ministers voor Tewerkstelling en Leefmilieu zal worden opgestart.

Maatregel 29: Huurder-eigenaar problematiek aanpakken.

➤ Beschrijving van de maatregel

Op dit ogenblik hebben de huurders weinig stimulansen om werkzaamheden te verrichten voor een rationeler energiegebruik omdat ze er niet altijd zeker van zijn voldoende lang in het pand te kunnen wonen om hun investering terug te winnen. De eigenaars zullen dergelijke werkzaamheden ook niet uitvoeren aangezien de kosten worden betaald door de huurders.

➤ Standpunt van de stakeholders

De stakeholders hebben voorgesteld om het wettelijk kader aan te passen om de problematiek van huurder versus eigenaar, en van het mede-eigenaarschap op te lossen met betrekking tot DPF.

➤ **Politiek engagement**

De minister van Justitie zal hierover in overleg met de gewesten gesprekken opstarten met het eigenaarssyndicaat.

Maatregelen die niet door de stakeholders werden weerhouden:

Maatregel 30: Gewestelijke of provinciale ESCO's oprichten.

➤ **Standpunt van de stakeholders**

De federale overheid heeft gekozen voor de input van kapitaal in een publieke ESCO.

De gewesten zijn niet concreet bezig met de oprichting van publieke ESCO's; De obstakels zijn:

- De ingewikkeldheid van contracten en openbare aanbestedingen vormt het grootste obstakel.
- Het is iets duurder om via DPF te werken dan het volledig zelf te doen, en daardoor geeft de Inspectie van Financiën een negatief advies. => De federale regering loste dit op door de gebouwbeheerders te verplichten samen te werken met Fedesco.
- Geen mogelijkheid meerjarenbudgetten op te maken => Fedesco heeft hiervoor voorstellen gedaan binnen de federale overheid.

Info vanuit de gewesten: ze zijn geen voorstander van provinciale ESCO's.

De gewesten zijn wel geïnteresseerd in de kennisoverdracht door Fedesco, omdat ze de toekomstige oprichting van gewestelijke ESCO's niet uitsluiten.

Nieuwe maatregel in de plaats van voorgestelde maatregel: een presentatie organiseren door Fedesco aan de gewesten over DPF en haar dienst van kennisoverdracht.

Niet-weerhouden maatregelen na de politieke fase:

Maatregel 31: Oprichting van een fonds/premiestelsel of fiscale voordelen voor privé-bedrijven die zich in deze sectoren willen ontwikkelen.

➤ **Standpunt van de stakeholders**

De werkgroep vreest conflicten met de Europese regels voor staatssteun. Wel zouden bv. individuele projecten van deze bedrijven kunnen gesteund worden. Het vraagt meer studie om tot concrete voorstellen te komen.

➤ **Politiek engagement**

Deze maatregel is een bevoegdheid van de gewestministers voor Economie.

Maatregel 32: Een programma opstellen met engagementen en doelstellingen van de overheden en bedrijven, volgens het model of in het kader van het Clinton Global Initiative en het vastleggen van aanzienlijke financiële middelen.

➤ **Standpunt van de stakeholders**

Een programma ontwikkelen dat de overheden en bedrijven motiveert om zich te engageren voor de toepassing van het derdepartijfinancieringsmechanisme. Een fonds oprichten om projecten die de overheden en de bedrijven uitvoerden te prefinancieren. De bedoeling is om de VRAAG en AANBOD zijde te stimuleren.

➤ **Politiek engagement**

Deze maatregel werd onvoldoende uitgewerkt tijdens de Lente van het Milieu om tot een consensus te komen.

Maatregel 33: Een systeem van witte certificaten uitwerken

➤ **Standpunt van de stakeholders**

In Frankrijk is dit een verplichting van de leverancier. In Vlaanderen van de netbeheerder, en de certificaten zijn niet overdraagbaar. Verplicht voor nieuwe, incentief voor bestaande gebouwen. Er is vandaag geen draagvlak voor witte certificaten in Vlaanderen.

➤ **Politiek engagement**

Deze maatregel wordt niet geselecteerd omdat het om een puur gewestelijke bevoegdheid gaat.

Maatregel 34: Een overheidsfonds oprichten (of FRGE omvormen).

➤ **Beschrijving van de maatregel**

Het doel van dit overheidsfonds (of FRGE) is om niet het krediet zelf te financieren maar enkel het risico op zich te nemen.

Hierbij zou de financiële sector het grootste deel van de administratieve verwerking organiseren en de leningen aanbieden volgens voorwaarden onderhandeld met de overheid. Dit zou verschillende knelpunten oplossen: Het systeem zou veel eenvoudiger en minder tijdrovend worden; de lokale entiteiten zouden geen expertise moeten opbouwen rond financiering en zelf geen borgstelling verlenen; er zou geen concurrentievervalsing zijn.

Sommigen uiten hun bezorgdheid dat in dat geval de winst naar de financiële sector zou gaan, terwijl het risico volledig voor de overheid is. Ook moet gegarandeerd worden dat de zwakste doelgroep bediend wordt..

➤ **Standpunt van de stakeholders**

Dit voorstel is niet verder uitgewerkt en vraagt minstens meer studiewerk.

➤ **Politiek engagement**

Deze maatregel wordt niet als dusdanig geselecteerd, maar zal besproken worden in het kader van het samenwerkingsakkoord met de banksector.